

es diu *borracha* o *borracheta* (1965), que no serà, però, aquest nom de recipient, o almenys no per comparació directa; potser pel color vermell i una mica com avinat que té la petita polpa dolça que l'omple. — 4 Importants tanmateix, si bé molt més que per al català, per al castellà i les altres llengües: R. J. Cuervo, *Dicc. Constr. y Rég.* I, 894, i *BoL C. y C.* II, 525-6; DCEC I, 494; i IV, 944; Zaccaria, *L'Elem. Iber. n. lingua it.*, s. v. *borraccia, borraccio, abborraccarsi*. Com a repertoris de denominacions del borratxo, H. Kröll, *Designações portuguesas para 'embriaguez'*, «RPortFil.» V, 27-87; Richard Riegler, *W. u. S.* VI, 194-6; algunes pàgines de Sainéan, *BhZRP.* I; El. Richter, *Wiener Sitzber.* CLVI, 1, 28. Poc o res útil hi aportaren Ga. de Diego, *Dicc.*, 1192, i Unamuno, *RFE* VII, 395. — 5 Allí apareix primerament en una cançó del recull de Baena dirigida a Villasandino i per tant anterior de poc a 1430. Nebrija (1495) ja admet com a correctes *borracho* i l'abstracte *borrachex*, si bé encara remetent a *embriago*. Els grans místics castellans del S. XVI, i principalment Sta. Teresa, i els Fr. Luis de León i de Granada, van fer un ús tan bell i desenrotllat de l'abstracte *borrachex*, que no quedà sense repercussió en les llengües veïnes, des de Portugal a Itàlia, passant pels valencians (OPou, *ThPu.*: «la *borrachés*: crapula, ebrietas; *pahir la borrachés*: exhalar, edormire crapulam», p. 189). — 6 En algun punt del Piemont també *boracio*, però en el sentit secundari de 'home degenerat, desnodrit, mort de fam' i un verb *broaciò* 'beure massa' (Levi, *Le Palatali Piemontesi*; E. Richter, *l. c.*). — 7 *Borracho* 'colomí', que pot ser derivat de BURRA en el sentit de 'borrissol'. D'on l'ús secundari *levar un borracho* 'donar una bufetada' en el parlar familiar de Lisboa, MLWagner, *VKR* X, 26. — 8 Però *morratxa* a molts llocs modernament, en particular en certs pobles on era tradició ben antiga usar-les en les festes majors, com a do que hom oferia a la balladora. Era típica i bella, i ha estat molt descrita, la festa de Sant Pol de Mar (per Sant Jaume, etc.), on la balladora solia trencar-les perfumant d'aigües oloroses quan les hi oferien certs balladors (un «maçip» rebia la missió de treure-les a ballar encarregat per algú, que potser no plaia). Veg. P. Coromines, *Silèn* II, O. C., pp. 22-23, etc. i el ball gravat de la morratxa tradicional santapolenca, en l'ed. prínceps de *Silèn*. — 9 Es podria creure alhora — i potser alguns hi veuran una confirmació de la procedència mossàrab, que per aquest factor s'explicaria millor la -tx- africada, tant de *morratxa* com de *borratxo*, -atxa. Aquest argument potser no val gens, o en tot cas, té un valor molt discutible, car la ß geminada de l'ar. *mirašša, murašša*, basta per explicar l'africada, vegeu les proves que en vaig donar en *EntreDL* III, 104, 169, cf. p. 160 (i l'etimologia de *racha* en el DCEC). — 10 *Manyoc de Fruita Mallorca*, p. 145. — 11 Asín, *Glos. Hisp.-Musulm.*, p. 42. És veritat que el ms. únic hauria hagut d'ometre una lletra, car només porta

الزجاجة (la terminació tant es pot interpretar -o com -a, segons que volgués ser un *ta* marbuta o un *te*, que coincideixen en la major part dels mss.). El fet de dur *teixdid* tant el *ra* com el *lam* feia fàcil que un *djim* intermedi, que també havia de dur *teixdid* (الزجاجة) fos saltat pel copista: el so de *ç*, en efecte, es representa sempre per un *djim* amb *teixdid*. Com a alternativa, és veritat, també es podria admetre un *burrella* que s'hagués format per un encreuament de *morratxa* amb *botella*; en què tant el principi com la fi del mot sortís de *botella* i només l'element -orr- o -rr- vingués de la influència de *borratxa*; o bé per encreuament en dues etapes (primer **borraçella* i nova contaminació d'aquest per *botella*). Cosa més complicada. — 12 «Elegantèr homines ex potione rubentes ait *burros* a veteribus dictos; quod verbum in eodem sensu retinet Hispanica linguam «burraceos» enim vocant ebriosos, et vas vinarium *burraceam*: dize esto Scalligero por autoridad de Festo». Així ens ho féu a saber Aldrete, *Origen de la l. castellana*, f.º 47r1. No ho he comprovat, i bé ho podem pendre al peu de la lletra pel que fa a Escaliger (S. XVI). Ni Escaliger ni el mateix Festus són sempre fonts de fiar. El sentit que consta bé per a *burrus* és simplement el que dona Sant Isidor «*burrus*: rubus (pro *rufus*) et niger» (*Etym.* X, B, 31) que és més aviat 'rogenç fosc, titant a negre'. — 13 *AlcM* el documenta en el sentit d'«acció irracional» en doc. de Felanitx de 1615; no en registra d'altre el *DFgra.*: «embriaguès o disbarat gros, *borrachera*; turbació de cap, de judici o de raó, *borrachex*». — 14 En val. -ar-se 'esdevenir els colors d'una tela més vius i barrejats, en llavar-la', *EVAlor*, c. 1955; «en una tela de colors rogençs o vermellosos a ratlles escampar-se el roig o vermell sobre les parts blanques i esdevenir tota un poc rogença», J. G. M., c. 1960.

BORREC, 'anyell des d'un a dos anys', terme pastoral, segurament derivat de BORRA per la llana tendra de què està cobert el borrec. □ I.ª doc.: La forma valenciana *borrego*, 1433; la forma *borrec*, 1580 (*AlcM*).

Germà del cast. *borrego*, amb la diferència que en aquesta llengua el mot té ús general, socialment i en l'aspecte ambiental, i sovint s'aplica fins i tot a les altres edats de l'animal mascle; mentre que en català és un terme usat només en el llenguatge dels pastors i amb aplicació estricta a l'edat indicada. És ben possible que també depengui d'això la diferència en la data de primera aparició del mot en les dues llengües, que en cast. és ja 1309 (*BHisp.* LVIII, 356; *Biblia Med. Rom.*, 30.32), força abans que la indicada ací per al català. Més tard el veig també com a terme pastoral en docs. del Pallars Sobirà (Capbreu d'Estals, a. 1740, i Cpb. de Castellarnau, a. 1759, p. 89, que em facilita Joan Llufs), i amb el mateix caràcter l'usa M. Vayreda: «encara vols donar-n'hi més de carn al llop, malehit *borrec* ramader?; aquí baix tens en Pep que panteja!» (*La Punyalada*, xviii, p. 277).